

SVOBODNA SLOVENIJA

“ESLOVENIA LIBRE”

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 380435

Redacción y Administración:
Calle Víctor Martínez 50 (Suc. 6)
Buenos Aires, Argentina

Año (Leto) X (5)

BUENOS AIRES, 12. JUNIJA (JUNIO) 1952

No. (Štev.) 21.

CORREO
ARGENTINO
(Precedencia)

FRANQUEO A PAGAR

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Víctor Martínez 50 - Buenos Aires

Poskusi pri socialistih

Pri občinskih volitvah koncem maja v Italiji je levičarski blok dobil skoraj pol milijona več glasov, kakor pa pri volitvah v letu 1948. Sicer vodijo v Italiji občinske in pokrajinske volitve zelo različni vidiki, vendar bi ta izid kazal, da je koalicija leve, to je komunistov, socialistov in ostalih manjših levičarskih skupin, še vedno zelo trdna in nevarna.

Vendar je bil ravno Nenni, vodja socialistov, ki sodelujejo s komunisti, tisti, ki je nakazal, koliko ima ta levičarska koalicija moči v sebi. Ves čas volilne borbe je Nenni na shodih svoje stranke govoril opazno pomirljivo in zmerno; v večini svojih govorov Togliattija in komunističnih zaveznikov sploh omenil ni. Na posebni seji vodstva stranke so ga zato mlajši radikalnejši člani napadali, toda Nenni jih je hitro spravil k molku. Kmalu po volitvah pa so ameriški listi prinesli v precej senzacionalni obliki novico, da je Nenni ponudil De Gasperiju vstop v vlado, kar bi pomenilo, da je pripravljen prelomiti s svojimi komunističnimi zavezniki.

O teh Nennijevih potezah je takoj izšla cela vrsta ugibanj in komentarjev, v katero smer misli kreniti Nenni in njegova soc. stranka. Italijanska soc. stranka je vedno uživala poseben sloves med evropskimi socialisti in so njeni voditelji vedno igrali vodilno vlogo v socialistični internacionali. Ko se je začel Nenni vezati s komunisti, je prišlo do razkola v njegovi stranki, Nenni sam pa je bil s svojo stranko izključen iz socialistične internacionalne. Toda vključitev, da ima Nennijeva stranka trdne tradicije v mednarodnem socializmu, je vendarle težko predvidevati, da bi mogoč kaj kmalu najti pot nazaj v internacionalo, dasi sedanji zastopnik italijanskih socialistov v internacionali Saragat v svojo novo soc. stranko ni pognil mnogo starih italijanskih socialistov. Ko se je začela razvijati debata o tej novi Nennijevi taktiki, sta evropske socialiste v posebnih govorih posvarila pred nevarnostmi totalitarizma voditelja angleške soc. stranke Morrison in Attlee.

Toda v angleški delavski stranki tli naprej razkol med levim krilom, ki ga vodi Bevan in strankino sredino, ki jo vodita Attlee in Morrison. V Franciji se socialistična stranka vedno bolj pomika proti levi. V Nemčiji raste moč socialistične stranke, ki jo vodi dr. Schumacher. Delne volitve v Angliji so v zadnjih tednih pokazale, da bi pri morebitnih volitvah v bližnji bodočnosti spet zmagali socialisti. V Franciji se lomi moč komunističnih sindikatov in s tem pridobivajo socialisti. V Italiji se pa Nenni pripravlja za trenotek, ki bi omogočil poravnavo v socialističnih vrstah in njeno edinstvo.

Bevanovi emisarji pa so v zadnjem času večkrat potovali v Beograd. Nekateri od njih pa niso bili samo Bevanovi predstavniki, ampak jih je pooblašala za to obiske celo laboristična stranka. Iz Jugoslavije so se vračali ti delegati z ugotovitvami, da "socializacija napreduje", titovski propagandisti pa so tudi začeli pogosteje uporabljati zase izraze, da ustvarjajo v Jugoslaviji "socialistično družbo" in "socializem". To povdarjanje je ponekod celo privedlo do objavljanja novic, da misli Tito svojo komunistično stranko preimenovali v "laboristično" in tako svoj režim nasloniti na zahodno evropsko socialistično akcijo.

Bevan je v svojih govorih pogosto omenjal, da Združene države ne bodo vzdržale v tekmi oboroževanja in da se bo kapitalistični svet na tem zrušil. Za Evropo napoveduje rešitev pred komunizmom samo v pospešeni socializaciji vsega evropskega gospodarstva in v notranji socialistični preureditvi. Druga socialistična internacionala bi tako dobila nov pogon za delo, ako stopijo njej na čelo Bevan, Nenni in Schumacher. Močna injekcija bi pa bila, tako mislijo nekateri socialistični ekstremisti, ako se jim priključi — Tito. Seveda, ako Tito

EISENHOWERJEV PROGRAM

General Eisenhower je koncem maja podal ostavko na službo v ameriški vojski in takoj prve dni v juniju nastopil agitacijsko potovanje po vsej Ameriki. Več tednov se bo sedaj vozil s posebnim vlakom iz kraja v kraj in volilcem razlagal svoj program. Prvi tak govor je imel v svojem rojstnem kraju, v Abilenu, dne 6. junija, ko ga je na domači stadion prišlo poslušat okrog 60.000 volilcev, ki so vzdržali skoraj ves popoldan, dasi je lilo kot iz škafo.

Uvodoma je Eisenhower povdral, da mora voditi ameriške državljane danes, tako kakor je vodila njih prednike, globoga vera v božjo Previdnost, vera v Boga, "kajti Njegova roka nas je vedno vodila in ščitila. Zavest, da smo božji otroci, mora biti v nas in mora prevladovati golo borbo za vsakdanje življenje. Božji zakoni so tisti, ki so proglasili pravico človeka do svobode. Ker je ta vera prevečala tiste, ki so ustanavljali našo državo, zato so njeni temelji vzdržali in se ohranili. Ker nas preveča ta vera, nas notranje in zunanje težave ne morejo premagati."

Seveda pa nismo imuni proti vsem nevarnostim. Največja nevarnost, ki nam grozi, je inflacija. Dolar je v nevarnosti, ker si slede proračuni, ki niso v ravnotežju. V ameriškem gospodarstvu lahko inflacija prinese posledice, ki bodo spodnesle svobodno podjetnost — to je: gospodarski temelj človeški svobodi. In to, da sedanja vlada ni mogla preprečiti inflacije, je njena glavna krivda. Nova vlada mora ustvariti ravnotežje v proračunu in to bo prvi korak, ki naj privede dolar na zdravo podlagi. Kakor pa mora vlada preprečiti inflacijo, tako mora tudi omejiti obdavčenje, ki je doseglo previsoko stopnjo. Združene države imajo mnogo predrago birokracijo. Poleg tega so uradniki v veliki meri taki, da niso sposobni za svoje delo. V uradih se pojavljajo znaki korupcije. Zvezna vlada bo morala biti organizirana tako, da bomo spet čutili, da vladajo v vladi taka načela, kakor so: cenostenost, plodovitost, štednja. Združene države morajo odpraviti vse slabosti in napake v svoji upravi in postati vzgled prave demokracije vsemu svetu.

Naš največji nasprotnik pa je komunizem, ki se razteza in steguje proti nam iz Evrope in iz Azije. Dejstvo, da je Kitajska padla kot žrtev komunizma, je največja nesreča naših časov. Narodi po svetu so začeli postajati plašni pred to kom. nevarnostjo. Izgubljali so pogum in postajali so neodločni v zavesti, da se te nevarnosti ne morejo otresti. Širila se je beda in mednarodne trgovske zveze so se podirale, ker za njimi ni bilo oboroženih sil, ki bi te zveze ščitile. Toda zmeda je trajala le malo časa, ker so se Združene države zavedle, da je treba kom. nevarnost ustaviti

Atomsko letalstvo in atomska artilerija

Vse vojskovanje zahodnih zaveznikov proti sovjetom bi se naj po dosedanji nameri naslanjalo na letalsko bombardiranje z atomskimi bombami. Ameriško skladišče ima baje že nad 1000 atomskih bomb, dočim se vedno grade največji bombnik, ki bi mogel te bombe ponesti nad vse sovjetske cilje.

V ameriških listih pa se vedno razpravljajo o tem, ali imajo sovjeti atomsko bombo ali ne. Vojaški komentator "New York Timesa" Hanson piše, da še ni jasno, ali jo imajo in kakšna bi ta bomba bila. Hanson meni, da je Stalin še vedno pristaš tiste strategije, s katero je v drugi vojni podil nemške vojske iz svoje zemlje. In največ uspeha je imel s svojo artilerijo in pehoto. Ako ima Stalin zalogo atomskih bomb — gotovo je, da njegovi strokovnjaki delajo priprave za njeno uporabo in da imajo nalog ustvariti sovjetom primerno zalogo atomskih eksplozivov — tedaj je ne

va vloga nima naloge, da bi bila samo moskovski trojanski konj v rahli trdnjavi socialistov.

in njeno propagandno moč zbiti. Samo ameriško posredovanje je lahko vpostavilo ravnotežje med kom. svetom in svetom, ki hoče ostati svoboden. S svojimi oboroženimi silami je Amerika sprejela izzivanje kom. sveta in se postavila na vodilno mesto, ki ga mora imeti. Mi moramo vedeti, kaj hočemo in naši zavezniki morajo vedeti, kaj morajo storiti; vse pa moramo opravljati tako, da ne bomo klecnili pod težo gospodarskih bremen, ker bi to prineslo v svet popolno zmedo. Vse to pa moramo opravljati jasno in odkrito in izginiti mora tista tajnost, ki je spremljala sklepe, ki so bili sprejeti v Jalti (1944). Evropo podpiramo v njenem ideološkem boju proti komunizmu tudi zato, ker vemo, da je tam delavstvo izvežebano, da je tam industrija z velikimi produkcijskimi možnostmi in ker so tam tudi važni viri sirovin. Ako je ne podpremo, bi vse to padlo komunistom v roke. Evropo podpiramo, ker vemo, da nas bo njeno oboroževanje vedno manj stalo in ker bo doseženo ravnotežje. Toda vsak korak za zedinjenje Evrope je prav tako korak za resnično končno zmago. Za zedinjenje Evrope se moramo boriti z vsemi svojimi silami in pobijati neevidnost med evropskimi narodi.

V naši notranji politiki pa vlada že od zdavnaj načelo diskusije in debate. In to debato in diskusijo so nam omogočale politične stranke. Zdravje naše politike bi bilo v veliki nevarnosti, ako bi se zgodilo, da bi vedno ena in ista stranka nosila vso politično odgovornost. Velika nevarnost grozi ameriški demokraciji, ako ostane samo ena stranka predolgo zasidrana na vodstvu države. Da imamo danes toliko nesposobnih ljudi na upravi in da nas tepe toliko napak javnega življenja in delovanja, je samo posledica tega, ker je bila ena stranka predolgo na vodstvu državne politike. Sistem dveh političnih strank se mora ohraniti v naši politiki. Na ta način se namreč omogoči sodelovanje vseh državljanskih političnih poslih in na vodilna upravna mesta bodo prišli uradniki po strogi izbiri.

Združene države štejejo 156 milijonov prebivalcev in vsak dan se rodi 5500 novih državljanov. Vsak dan rabimo več hrane, več stanovanjskih hiš, več strojev in več zaščitnih socialnih naprav. Vsak ameriški državljan mora gledati na državno politiko, na krajevno politiko kot na svojo osebno zadevo in kadar bo vsak državljan politik v tem smislu, tedaj bo politika postala najbolj plemenita obrt — in tudi najbolj koristno delo za vso skupnost.

Ostati moramo duhovno močni, naša vojaška sila pa mora sloneti na hladni logiki in tako bo Amerika mogla ščititi drugim narodom svobodo ter tako nositi breme voditelja svobodnega sveta.

misli uporabiti kot napadalno sredstvo za strateško bombardiranje ameriških središč, ampak kot nekatere vrste atomske artilerije. Sovjetske atomske bombe bi bile samo podpora pehoti, kakor je to navadno topništvo. Hanson meni, da so številke o veliki moči sovjetskega letalstva resnične, toda sovjeti šele grade veliki šestmrotni bombnik, ki bi bil sposoben ponesti atomsko bombo nad vsako ameriško središče. — Vendar meni Hanson, da bi bilo računanje na zaostalost Stalinove strategije zgrešeno, ker se ne ve, kdo bo glavni strateg nove vojne taktike pri sovjetih. Stalina lahko nadomesti mlajši član politburoja, ki bo imel močnost in sredstva spremeniti dosedanje načrte sovjetskih štabov.

In to, da sovjeti tudi hite, domneva Hanson iz novic, ki so prihajale iz za železnega zastora, češ da so sovjeti pozorno spremljali vse ameriške poskuse z atomskimi eksplozivi v Las Vegas v Nevadi. Takoj nato so tudi sami priredili v južni Sibiriji celo vrsto manevrov, le da z manj hrupa in javnega obravnavanja.

ENTRARON EN VIGOR LAS CONSTITUCIONES EN LAS DOS NUEVAS PROVINCIAS

El ministro de asuntos políticos, informó ayer que han entrado en vigor las constituciones de las nuevas provincias Presidente Perón y Eva Perón, de conformidad con las disposiciones de la ley de provincialización 14037.

Expresó el doctor Subiza que, por imperio de la misma ley, corresponde convocar inmediatamente a comicios para designar las autoridades provinciales y elegir senadores y diputados al Congreso de la Nación.

Expresó asimismo que ésta será la primera vez en el país que se aplicará en la provincia Presidente Perón el voto sindical par el cual se le dará representación especial al trabajo organizado. Indicó luego que las nuevas constituciones contienen disposiciones especiales de indemnización al trabajo en caso de detención indebida y organiza el jurado haciendo que la justicia se realice por intermedio de los trabajadores argentinos.

USTAVI ZA DVE NOVI PROVINCI STOPILI V VELJAVO

Minister za politične zadeve Dr. Subiza je sporočil, da sta stopili v veljavo ustavi dveh novih argentinskih provinc PRESIDENTE PERON in EVA PERON v smislu določil zakona o provincializaciji 14037.

Minister Dr. Subiza je naglasil, da je v smislu določil tega zakona sedaj potrebno takoj razpisati volitve za izvolitev guvernerja novih provinc ter poslancev za Narodni kongres.

Dejal je tudi, da se bo sedaj prvič zgodilo v provinci Presidente Perón, da bodo pri volitvah upoštevani tudi sindikati in bo tako dobilo svoje zastopnike tudi organizirano delavstvo. Ustavi novih provinc imata tudi določila o odškodnini delavstvu za slučaj nepravilne ustavitve dela v obratih in sodišče, v katerem bodo argentinski delavci izvajali pravico.

Razvoj in potek 3. svetovne vojne

Bivši južnoafriški minister Oswald Pirow je dal tamkajšnjim dnevnikom na razpolago v objavo svoj dnevnik, v katerem takole napoveduje potek tretje svetovne vojne: Vojna se začne 24. avgusta 1952, ko sovjeti zapro vse dohode v Berlin in sestrelijo ameriško prevožno letalo. 26. 8. 52: ameriški bombniki iz oporišč v Turčiji uničijo sovj. petrol. vrelce v Baku in Batumu. 27. 8. 52: štiri petine angleške in dve tretjini ameriške vojne mornarice so uničene zaradi težkega sovj. atomskega napada. 28. 8. 52: Z ZSSR zagrozi z atomskim bombardiranjem desetih angleških mest, če Anglija ne podpiše premirja. 29. 8. 52: Sovjetski predlog je sprejet. Na Churchillovo mesto pride Bevan. 31. 8. 52: ZSSR prizna suverenost zahodnih držav, če ji dovolijo prost prehod do atlantske obale. 10.9.52: Deset zapadnih držav podpiše premirje z ZSSR, prav tako Indija in Pakistan. 16.9.52: Sovjet-

skim bombnikom se ne posreči bombardirati ameriških mest. 20.9.52: Države Srednjega vzhoda podpišejo premirje z ZSSR. Oktober: Amerikanci zapuste južno Italijo, Grčijo in Turčijo ter se utrdijo v severni Afriki in Španiji. Kitajci okupirajo Hongkong. December: Kombinirane kitajske in indijske čete propadejo pri izkrcanju na vzhodni afriški obali. Velike sabotaže v južni Afriki. April 1953: Nova velika kitajska ofenziva na Afriko je odbita. Maj 1953: Amerikanci se umaknejo iz Rodezije. Junij 1953: Splošen upor proti Angležem in drugim kolonialnim silam v Afriki. Koncem 1953: Amerikanci z atomskimi bombami uničijo sovjetske oboroževalne centre v Rusiji in na Kitajskem in se izkrcajo v Sibiriji preko severnega tečaja. Pomlad 1954: Notranji razkroj v sovjetski in kitajski armadi. Poletje 1954: Ameriške armade se razlijejo po Evropi, Aziji in Afriki: konec vojne brez podpisa premirja in splošen kaos. Poletje 1955: Svet se umiri in počasni prehaja v red. — Svoj dnevnik Pirow konča: Te napovedi lahko niso verjetne, toda kdo more reči, da ne bi bile možne?

ZMEDA NA KOREJI

Na Koreji se v preteklem tednu pogajanja še vedno niso premaknila z mrtve točke. Nekateri delegacije ZN so predlagale, naj bi zavezniki in komunisti sklenili premirje brez končne rešitve vprašanja vojnih ujetnikov, ki naj bi se potem odločili, kam hočejo iti in bi tja tudi odšli. Ta predlog sedaj Amerikanci preučujejo.

Na bojišču je bilo mirno. V Pusanu pa je prišlo do hude krize zaradi Rhee-jevih zahtev, da parlament sme izvoliti novega predsednika republike samo pod pogojem, da prej pristane na njegove zahteve, ki so: predsednika voli narod na splošnih volitvah in ne več parlament kakor se je doslej po ustavi dogajalo. Še prej more kongres seveda spremeniti ustavo v tem smislu. Rhee je zavrnil ameriške obtožbe, da uvaja diktaturo in jih opozoril, da ne poznajo notranjega položaja južne Koreje.

Tudi drugi ameriški komentatorji navajajo te podatke. Da so sovjeti še za Amerikanci v atomski oborožitvi, bi dalo tudi slutiti dejstvo, da je letošnje leto sovjetska diplomacija začela s precejšnjo popustljivostjo. Sovjeti še ne izzivajo preveč vsaj za enkrat ne.

Podpirajte SVOBODNO SLOVENIJO

Prispevajte v tiskovni sklad

IZ TEDNA V TEDEN

Slovinci na 35. Mednarodnem
Evharističnem kongresu v Barceloni

USA: Taft je dobil vseh 14 poslancev v državi Južna Dakota ter vodi pred Eisenhowerjem s 76 delegati (Taft 464, Eisenhower 388). — Dosedanji sovj. veleposlanik v Washingtonu Panjuškin je odletel v Moskvo. Na njegovo mesto je bil imenovan sovj. posl. v Londonu Zarubin.

Senat je odobril načrt vlade za vojaško in gospodarsko pomoč svobodnim državam za boj proti komunizmu v višini 6.447 milijonov dolarjev. Ta pomoč je za 1.500 milijonov nižja, kakor je pa predlagala vlada.

DOMINIKANSKA REPUBLIKA: Hector B. Truhillo Molina je proglašen za predsednika republike.

ANGLIJA: Lord Alexander, minister za obrambo, je odpotoval nujno na Korejo, da se bo na licu mesta prepričal o sedanjem tamošnjem položaju, za katerega pravi Churchill, da je kritičen.

FRANCIJA: Francoski komunisti so s svojimi pozivi na splošno stavko vsega delavstva, ki ga imajo organiziranega v svoji Glavni delavski zvezi v znak protesta radi aretacije glavnega tajnika kom. stranke poslanca Duclosa, doživeli popoln polom. Učinkovite stavke niso mogli nikjer izvesti, ker je bilo povsod na mestu protikomunistično delavstvo, oblasti pa so podvezle tudi najstrožje varnostne ukrepe. Pri preizkušnji v tajništvih kom. stranke in pri posameznih vplivnejših komunistih je policiji prišel v roke material, iz katerega je razvidno, da so komunisti pripravljali po navodilu kominforma splošno revolucijo. Po vsej Franciji so imeli dobro razporedeno obveščevalno službo za Sovjete, posebno v vojaških središčih in pomorskih bazah. Imeli so pripravljene točne načrte za izvrševanje sabotaž v teh središčih, na železnicah in po elektrarnah. Na podlagi teh dokumentov policija nadaljuje z aretacijami v zaroto zapletenih komunistov.

ITALIJA: V ponedeljek bo prispel v Italijo na obisk novi poveljnik zahodnoevropske vojske general Ridgway. Italijanski komunisti za ta dan pripravljajo po vsej Italiji demonstracije. Notranji minister Scelba je komunistom že vna prej sporočil, da ima vlada v rokah vsa sredstva, da bo že v kali zadušila sleherni poskus komunistov za vzpuzanje nerodov in demonstracij. Zato je izdala najstrožja navodila podrejenemu varnostnemu osebju za nastopanje proti kom. izgreznikom, ki so n. p. v Livornu šli celo tako daleč, da so začeli uprizorjati atentate na ameriške vojake.

NIZOZEMSKA: V Haagu se je začela razprava pred Mednarodnim sodiščem o sporu med Perzijo in Anglijo radi nacionalizacije perzijskih petrolejskih vrelcev. Na razpravo je prišel sam predsednik perz. vlade Mosadeg ter je v svojem govoru hudo obtoževal Anglijo. Očitno ji je, da je bila v Perziji država v državi, da je sramotno nizko plačevala perzijske uradnike in delavce, da je imela v Perziji svojo obveščevalno službo, da je rušila njeno gospodarstvo itd.

JORDANIJA: Vlada je določila regentski svet, ki naj v bodoče vodi kraljevske posle namesto kralja Talala, za katerega so zdravniki izjavili, da je njegovo duševno stanje tako, da kraljevske oblasti ni v stanju izvrševati. Kralj Talal se je zdravil v Parizu. Z njim je bila tudi kraljica Zajin z otroci. Ta je pa pred nekaj dnevi z otroci od njega pobegnili v Švico in se je sedaj tam, ko je zvedela, da se kralj Talal preko Švice vrača domov, skrila s prestolonaslednikom in ostalimi otroci. V Parizu ji je namreč kralj Talal grozil, češ, da mu streže poživljenju.

TURČIJA: Grški kralj Pavel je prišel s kraljico na uradni obisk v Turčijo.

VZHOdna NEMCIJA: Komunistična vlada je odredila mobilizacijo vseh moških v starosti od 16 do 50 let in vseh žensk od 18 do 45 let. Vojaško so začeli organizirati tudi delavstvo po tovarnah. Delavce vadijo v streljanju z raznim orožjem, delavke pa uporabljajo za kovanje strelskih jarkov.

POLJSKA: Vlada bo "zaprosila" ZSSR za vključitev Poljske v Zvezo sovjetskih socialističnih republik.

PERZIJA: Policija je odkrila zaroto polkovnikov, ki so nameravali v odsotnosti predsednika Mosadega izvršiti državni udar. Pet zarotnikov so zaprli.

V številkah "Svobodne Slovenije" z dne 29. maja in 5. junija smo poročali o začetku in zaključitvi 35. Mednarodnega Evharističnega kongresa v Barceloni.

Poleg Slovencev, ki smo jih že navedli v prejšnjih poročilih, so prišli še na kongres iz Koroške č. gg. L. Luskar, Ciril Lavrič, Vinko Zaletel in gdč. Jožefa Urek. Č. g. Jože Flis je pa bil v kongresnem odboru in je storil vse, da so imeli slovenski udeleženci kongresa čim več ugodnosti.

Poleg splošnega programa kongresa so imeli posamezni narodi še svoja lastna zborovanja in molitveno uro. Č. g. dr. Matija Šeruga pa je bil s svojim govorom o apostolatu sv. Cirila in Metoda na sporedu enega izmed glavnih zborovanj.

Vseh narodnosti je bilo na kongresu zastopanih 56. Največ kongresnikov je poslala Francija (4.500), sledijo ji USA z 4.000, nato Italija s 3.000, Anglija 2.100, Belgija 1.800, Argentina nad 1.600, Kolumbija 1.000, Meksiko 900, Nemčija okrog 800, Čile, 650, Irska 620, Avstrija 560, itd. Slovencev pa je bilo vseh skupaj nekaj nad 30.

Sprejem papeževga zastopnika je bil veličasten.

S prečitanjem papeške bule in govorom papeževga zastopnika Tedeschinija v stolnici se je 35. Mednarodni Evharistični kongres začel.

Drugi dan kongresa, t. j. v sredo 28. maja, so Slovinci imeli svoje zborovanje. Vodil ga je predsednik pripravljalnega odbora za kongres č. g. Jože Flis, ki je na kratko podal pregled vseh kongresnih prireditev in slovesnosti. Spomnil se je tudi slovenskega Evharističnega kongresa v Ljubljani pred vojno, na katerega je tedaj prihitelo tako veliko število Slovencev. Na sedanjem Evharističnem kongresu v Barceloni je zastopstvo slovenskega naroda majhno. Zato je pa treba tem bolj prositi Kristusa za mir, ki ga more dati samo On in to mir našim dušam, mir našim slovenskim in krščanskim družinam, mir med socialnimi razredi in mir med narodi. Vse je prosil naj molijo tudi za trpeči narod doma. Omenil je tudi pozdrave, ki so jih poslali na kongres Slovinci iz raznih držav. Tako predvsem prevzvišeni škof g. dr. Rožman iz USA in p. dr. Hugo Bren iz Rima in drugi. Vsi navzoči so nato zapeli evharistično pesem "Mogočno se dvigam", nakar je sledilo branje "Povzdigo vanje" iz črne maše GG. Matija Pavčič in Marijan Magister sta pozdravila navzoče v imenu barcelonskih in madridskih slov. akademikov, vsi so pa nato zapeli pesem "Češčena bodi Ti kraljica". Glavna točka zborovanja je bilo predavanje č. g. Toneta Iskre o Evharistiji in Slovincih. V jedrnatem govoru je nanašal vse dogodke iz naše narodne zgodovine, jih navezal na Evharistijo in ča-

ščenje Matere božje ter dal pregled slovenskega umetnostnega ustvarjanja v zvezi z Najsvetejšim zakramentom. G. dr. Šeruga je nato sprožil prost pogovor. Naslednjega dne, so se odpeljali Slovinci z vlakom nekoliko med hribe. Sestali so se v neki utici sredi gozda ter začeli sestanek pri pogrnutih mizah. Med Slovencev je prišel tudi duh. svetnik Tensundern, ki deluje med slovenski mi rudarji v Vestfaliji. Podal je obširno poročilo, kako je s slovenskimi rudarji v Nemčiji, z njihovimi organizacijami ter njihovim udejstvom na kulturnem in verskem polju. Č. g. Tone Iskra je poročal o Slovincih, ki žive še v Italiji. Jih je kakih 600. Omenjal je tudi žalostno smrt župnika iz Logateca g. Antona Skubica, v it. predelu Tirolske... Kako žive Slovinci na Koroškem sta povedala č. gg. Ciril Lavrič in Vinko Zaletel. O Slovincih v Buenos Airesu je poročal g. dr. Stanko Mikolič. Po tem sestanku so se slovenski kongresniki tega dne še udeležili polnočnice na Trgu Pija XII, v petek dopoldne pa glavnega sestanka kongresa na univerzi, kjer je imel Slovenec g. dr. Matija Šeruga napovedano predavanje o sv. Cirilu in Metodu ter Slomškovem apostolstvu. Slovenski akademiki so v tem času delili posebne knjižice o sv. Cirilu in Metodu ter o škofu Slomšku med številne odlične predstavnike raznih narodnosti. Knjižice so vzbujale veliko zanimanje zlasti med slovanskimi udeleženci kongresa. Popoldne tega dne je bila v cerkvi Sv. Družine prošnja za mir. Zastopniki raznih narodov so eden za drugim prečitali molitve za mir v svojem jeziku. V slovensčini jo je prečital v imenu vseh Slovencev dr. Matija Šeruga.

V nedeljo so pa bile zaključne slovesnosti kongresa. Dopoldne pontifikalna legatova maša, zvečer pa procesija na Trg Pija XII, ki je bila po sodbi vseh dosedaj največja katoliška manifestacija. Udeležilo se je je nad 3 milijone ljudi. V procesiji sami so bili v glavnem le duhovščina — vseh je bilo 16.000, zastopniki oblasti in raznih društev ter zast. narodov, po pravilu 8 za vsak narod. Slovensko zastopstvo je štel 10 članov, ki so korakali za slovensko zastavo, katero je nosil akademik iz Barcelone, napis pa akademik iz Madrida. Pri mimohodu je bila tudi slovenska delegacija deležna posebne pozornosti in odobravanja. Procesija je trajala dobre tri ure, nato je pa sledilo poslušanje papeževga govora preko radia iz Rima in blagoslov z Najsvetejšim, s čemer je bil 35. Mednarodni Evharistični kongres zaključen.

Slovinci so ostali še en dan v Barceloni, da so si lahko ogledali zanimivosti mesta in razne razstave. Tisti ki so prišli na kongres iz Italije in Koroške so se odpeljali v Francijo, da mimogrede še poromajo v Lourdes. Vsi pa so ponesli s seboj s kongresa nepozabne vtise.

Borba in življenje koroških Slovencev

ŽALOSTNA OBLETNICA
KOROŠKIH SLOVENCEV

V dneh 14. in 15. aprila t. l. so se zavedni koroški Slovinci spominjali žalostne obletnice, ko so pred desetimi leti začeli nacisti izvajati svoj peklenški raznarodovalni načrt nad njimi in so začeli z množičnim preseljevanjem koroških Slovencev v razna nemška taborišča. Domove in kmetije zavednih slovenskih gospodarjev so zaplenjali in jih nato podeljevali šovinističnim Nemcem iz drugih nemških dežel. Na ta način so hoteli radikalno izvesti svoj raznarodovalni načrt in slovenskim krajem na Koroškem vtisniti nemški pečat. Izvedbo tega načrta je pred desetimi leti preprečil samo preobrat vojne sreče v korist zahodnim zaveznikom.

Za to žalostno obletnico je hotel govoriti v celovškem radiu g. Janko Ogris iz Bilčovsa. Vodstvo radijske postaje pa za prenos tega govora ni dalo dovoljenja z utemeljitvijo, češ, da je govor "prester in bi povzročil vznemirjenost med ljudstvom". Tudi posredovanje pri predstavniku zasedbenih oblasti za radijski prenos omenjenega govora ni imelo uspeha. Tako so tudi sedanje avstrijske oblasti doprinesle nov dokaz, da se v svojem odnosu do Slovencev prav nič ne razlikujejo od vseh prejšnjih avstrijskih vlad, pa tudi ne od nacističnega režima po priključitvi Avstrije k Nemčiji.

Ker g. Ogris svojega spominskega go-

vora o desetletnici nasilnega izseljevanja Slovencev iz rodni tal ni mogel govoriti preko celovške radijske postaje, ga je v celoti objavilo glasilo zavednih koroških Slovencev. "Naš tednik - Kronika".

V govoru g. Ogris odkrito pribija, da sta glavna krivca za žalostno dogodke pred desetimi leti na Koroškem samo "narodna nestrpnost in šovinizem gotovih ljudi."

Iz njegovih izjavanj tudi izvemo, da "do danes še ni popravljena vsa škoda, ki so jo utrpeli slovenski izseljenci, kljub številnim korakom in intervencijam pri oblasteh na Dunaju in v Celovcu." Pa ne samo to. V sedanji demokratiški Avstriji se dogaja celo to, da so se začeli oglaševati bivši nekaznovani krivci izselitve proti povračilnim zakonom in zahtevajo odškodnino za svoje delo, za katero sedaj pravijo, da so ga vršili "v prid izseljencev."

Tako se morajo koroški Slovinci tudi pod sedanjo avstrijsko vlado boriti za svoje najosnovnejše demokratiške pravice, kakor so se morali pod vsemi prejšnjimi, čeprav lojalno izpolnjujejo vse svoje obveznosti do države.

STOLETNIKA ROJSTVA IN
40 LETNICA SMRTI
DR. JAKOBA SKETA

Dne 14. aprila t. l. je minilo 40 let, kar je v Celovcu umrl profesor dr. Jakob Sket, dne 2. maja t. l. pa 100 let, odkar je bil rojen v Mestinjah na Šta-

ITALIJANSKI FILM V SLUŽBI
PROPAGANDE ZA PRIKLJUČITEV
TRSTA K ITALIJI

Italijanski šovinizem je vključil v svojo propagandno službo tudi italijanska filmska podjetja. Tako se je v zadnjem času začelo pojavljati v Trstu vedno več filmov z besedo "Trieste". Zadnji tak film ima naslov "Ombre su Trieste — Sence nad Trstom". Te "sence" so po prikazovanju filma "quelli di la", t. j. Slovinci in Hrvati, odn. Slovani. Režiser je v film položil vse svoje sovraštvo do Slovanov. Ta film je opdošen onemu z naslovom "Trieste mia", ki je bil tako šovinistično pobarvan, da ga je celo zavezniška uprava, ki je skrbno pazila, da se Italijanom ne bi s čim zamerila, morala prepovedati.

Film "Ombre su Trieste" so hoteli snemati v neki občini na Tržaškem, pa je to preprečil nek zaveden Slovenec in radi tega so film nato izdelali nekje v Furlaniji.

S takšnimi filmi Italijani samo še bolj netijo sovraštvo med obema narodoma.

Goriški "Katoški glas" poziva vsa slov. politična društva naj budno pazijo na vsak nov film z naslovom "Trieste" in naj mu s skupnim nastopom pomagajo na pot nazaj v domovino, kakor se je to zgodilo s filmom "Trieste mia".

SLOVENSKI TISK V ARGENTINI

VREDNOTE, 3. in 4. številka. Izdaja Delovno občestvo za katoliški institut. Vsebina: Dr. Al. Odar — Pravne novosti v stanovih krščanske popolnosti; Fr. Gorše — Sv. Janez Krstnik; Dr. Ivan Ahčin — Socialna pravičnost; Fr. Gorše — Anton Bonaventura Jeglič; Božo Fink — Pravni pomen kazenskega pozitivizma; Jože Osana — Musica perennis; France Ahčin — Materinstvo; Marijan Marolt — Slovenstvo v likovni umetnosti; Anton Kacin — Slovstveno delo Slovencev pod Italijo v času med obema vojnama; Bara Remec — Obraz dečka; Jeremija Kalin — Na Vergilovem grobu; Vinko Beličič — Astre, Gluh šumot borov, V senci leskovega grma; Jože Krivec — Vinogradnikov konec; Igor — Pomladna noč; Milan Komar — Filozofija in praksa; Božo Fink: Še o načelu zakonitosti v kazenski politiki FLRJ. Pisma. S to dvojno številko je zaključen I. letnik Vrednot za leto 1951.

Družabna prajda, junij, št. 58. Vsebina: Ob 60. letnici Prvega slov. kat. shoda (Milan Majnik); Anketa Družabne pravde; Zakaj naj tudi v tujini preučujemo socialno vprašanje. Prispevki: Invitación al estudio de la sociología dirigida a los emigrados Eslovenos (Univ. prof. p. dr. Alberto Riera, Madrid); Dr. Jože Basaj, N. York, p. dr. Hugo Bren, OFM, Rim, L. M., San Luis, Dr. Ludovik Puš, New York, Karel Škulj, San Martin, Žakelj Vinko, Belgija, prof. dr. A. Suštar, Švica, Anton Merkun, USA, Dr. St. Mikolič, J. Z. Bolivija, Albin Magister, Ramos Mejia in Poročilo o IV. rednem obnem zboru "Družabne pravde".

jerskem ta za slovensko šolstvo in kulturo zaslužni mož.

V počastitev njegovega spomina je bila 18. maja v Celovcu, kjer je deloval 31 let, lepa akademija. Na sporedu so bili skupinski nastopi deklet iz Podjune, Roža in Zilje, prizori iz Špicarjeve "Miklove Zale" in petje kvarteta "Slavček".

Dr. Jakob Sket je kot šolnik najprej izdal knjigo "Slovenisches Sprach- und Uebungsbuch" (1879). Knjiga je doživela 7 izdaj. Zadnja je iz leta 1949 v zalozbi Mohorjeve družbe. Na Koroškem jo po šolah uporabljajo še danes. Sketove slovenske čitanke za srednje šole so pa izšle v letih 1889, 1891, 1892 in 1893. Za višje razrede srednjih šol je sestavil tudi slov. slovstveno čitanko. Napisal je tudi slovensko slovnico, ki je ob njegovi smrti leta 1912 doživela že 10. izdajo. Za slovenske leposlovce je v letih 1881—1896 izdal v Celovcu leposlovno revijo "Kres". Pri Mohorjevi družbi je deloval kot odbornik 30 let ter je za tisk pripravil 54 knjig leposlovne in poljudne - znanstvene vsebine.

Najbolj pa je dr. Jakob Sket znan po svoji ljudski povesti "Miklova Zala", ki je dosedaj izšla že v 8 izdajah. Je tudi dramatičar in ga ni večjega kraja v Sloveniji, kjer je ne bi bili igrali z velikim uspehom. Komponiranja dramatičarane Miklove Zale se je sedaj lotil prof. Tonče Nagele iz št. Jakoba in bomo tako Slovinci dobili z njo tudi romantično opero.

ARGENTINA

Potres v San Juanu. V torek ob 21. uri je bil na področju San Juana, Mendoze in Cordobe močan potres. Najmočnejši potresni sunki so bili v San Juanu, ki je že 15. jan. 1944 doživel tako katastrofo, ko je bilo od potresa porušeno skoro celo mesto. V mestu samem potres ni zahteval smrtnih žrtev, pač pa v kraju Abanico, kjer je pod razvalinami hiše našel smrt petletni otrok, več ljudi pa je bilo ranjenih. Radi potresa je povsod nastala med ljudmi panika. Potresni sunki so bili tako močni, da so bile prekinjene telefonske in brzojavne zveze. Zvezo s temi področji je imela zvezna policija v Bs. Airesu s svojo radijsko postajo ter je sproti sporočala vse novice iz prizadetih krajev predsedniku republike generalu Peronu. Gospa Eva Peron je takoj odredila pomoč prebivalstvu iz Fundación Eva Perón.

Dne 4. junija, ko je general Peron po zaprisegi nastopil drugo predsedniško poslovno dobo, je prisegel tudi 13 novoizvoljenih guvernerjev argentinskih provinc.

Vlada je potrdila na svojih dosežanih položajih več visokih državnih funkcionarjev. Tako je bil potrjen dosedanji buenosaireski župan arhitekt J. Sabaté, tajnik za informacije g. Apold, šef prestolniške policije general Bertollo in njegov pomočnik Gamboa.

Sladkorne tovarne v Tucumanu bodo do 31. maja t. l. pripravile 14.839.874 kg sladkorja.

Vrhovni svet Peronistične stranke je toplo pozdravil predlog, ki je izšel iz sredine peronističnih poslancev, da se postavi v Buenos Airesu spomenik gospe Evi Peron. Spomenik predsedniku generalu Peronu in njegovi gospe soprogi Evi Peron bodo postavili tudi v Sierra de Santa Ana.

Za izplačilo pokojnih po zadnji spopolnitvi zakona za upokojence je vlada odobrila vključitev v proračunske izdatke dodatni kredit 300 milijonov Pesov.

V Buenos Airesu je v torek prispel peruanski zunanji minister dr. Manuel Galagher. Tu je imel več razgovorov z zun. ministrom dr. Remorino. Sprejet je bil tudi pri predsedniku republike generalu Peronu.

Dirigent orkestra Britanske radijske družbe Sir Malcolm Sargent je prispel v argentinsko prestolnico ter bo tu dirigiral 2 velika simfonična koncerta.

Senat je na včerajšnji seji sprejel med svoje člane 10 novoizvoljenih senatorjev, ki so bili do 4. junija guvernerji posameznih provinc.

Antartični mraz, ki je zajel celo področje republike, še ni nič popustil. Temperatura se je radi tega povsod močno znižala. V Andskih predelih so znova divjali snežni vetrovi in zameti. V nedeljo zjutraj je temperatura v Buenos Airesu padla na 4,8 nad ničlo ter se je do ene ure popoldne dvignila samo na 8 stopinj. Noč med nedeljo in ponedeljkom je bila izredno hladna, ker je nastopil hladen suh veter. Zjutraj ob osmi uri je termometer kazal 0,2 stopinj pod ničlo. Prav takšno temperaturo so tega dne imeli na argentinski Antartidi na vremenslovni postojanki Decepción. Temperaturo pod ničlo je tega dne imelo zelo veliko krajev v Argentini. Vremenslovci napovedujejo, da bo mraz trajal še naprej.

Dr. Enrique Dickmann je vpliven mož med argentinskimi socialisti. Kakor smo poročali je imel svoj čas razgovor o političnih vprašanjih s predsednikom generalom Peronom. Vodstvo stranke pa s tem ni soglašalo ter je strankinim organizacijam predložilo njegovo izključitev. Pri notranjem strankinem glasovanju se je večina izrekla za izključitev dr. Dickmana, kar bo imelo za posledico močno trenje med socialisti.

Radikali so imeli v nedeljo volitve strankinega vodstva. V Buenos Airesu je krilo intransigentov dobilo 45 delegatov, unionisti pa 35 delegatov.

Juan Manuel Fangio, svetovni prvak v avtomobilizmu, se je pri nedeljskih avtomobilskih dirkah v Monzi v Italiji težko ponesrečil. Njegovo življenje ni več v nevarnosti. Predsednik gral Peron in gospa Eva Peron sta mu brzojavno izrazila želje po čimprejšnji ozdravitvi.

**Naročajte in širite
Svobodno Slovenijo
— PORAVNAJTE NAROČNINO! —**

Novice iz Slovenije

FRAN LIPAH UMRL

V Ljubljani je koncem aprila t. l. umrl znani slov. gled. igralec in pisatelj Fran Lipah. Njegova smrt je za slov. narodno gledališče v Ljub. nov hud udarec, ki ga je zadel v tem letu.

Pok. Lipah je bil rojen 23. maja 1892 v Dobrunjah pri Ljub. V Ljub. je dokončal študije na I. drž. gimnaziji. Po maturi je bil jurist na Dunaju in se udeleževal dela pri Preporodu. Med I. svet. vojno je bil ves čas na fronti. L. 1919 se je vpisal kot eksternist na dunajsko akademijo za glasbo in gled. umetnost. V Ljub. dramo je vstopil l. 1921, kjer se je udeleževal kot igralec in režiser. Bil je tudi učitelj v dram. šoli in urednik Gledališkega lista. Njegove najznačilnejše vloge so bile: Shakespeare: Polonij in prvi igralec v Hamletu, Gonzalo v Viharju, Čas v Zimski pravljici, Shylok in pater Lorenzo v Romeo in Juliji; zdravnik v Buechnerjevem Vojčku, Raguenu v Cyranoju, Golobček (Galsworthy), Modest Petrovič v Andrejevem Profesorju Storicinu, Brissot v Življenje je lepo (A. Chard), Trotter v Koncu poti (Sheriff), Blenkinsop v Shawowem Zdravniku na razpotju in dr. Kot pisatelj je začel najprej z gled. poročili in esejji o dram. umetnosti. Napisal je zgodovinsko dramo Matija Gubec (1916), enodejansko vojno sliko Dupust (1917), orientalsko poetično enodejansko Cvetje bajam (1922) enodejansko Gospod poročnik (1929) in popularno veseligrlo Glavni dobitek (1930). Razen tega je napisal celo vrsto feljtonov in spominskih člankov, posebno o Borštniku in njegovi igri.

JUGOSLOVANSKI ŠPORTNIKI ZAPUŠČAJO TITA

Nedavno smo poročali, da sta gostovala v Rimu jugoslovanska teniška prvaka Mitič in Branovič. Časnikarjem sta izjavila, da se ne marata vrniti več domov pod komunistično diktaturo in bosta raje ostala v svobodnem svetu tako dolgo, dokler bo doma na oblasti komunizem.

Tako sta napravila Mitič in Branovič.

Na mednarodne tekme v drsanju na Dunaju sta pa bila povabljena znana slovenska prvaka v tem športu Palmetova in Lajovic. Po končanem tekmovanju se tudi ta dva nista marala vrniti domov in sta na lastne stroške odšla na trening v Monakovo, kjer sta večkrat javno nastopila v okviru tamošnje revije za drsanje. Po približno tritedenskem nastopanju in bivanju v Monakovem sta Marko Lajovic in Silva Palmetova napisala šport. društvu Ljubljana pismo, v katerem sta kratko sporočila, da prepustata svoje mesto v športu mlajšim močem, oadva pa da odhajata med profesionalce.

O tem pismu je ŠD Ljubljana večkrat razpravljala. Večina članov se je postavila na stališče, da sta Palmetova in Lajovic ravnala čisto pravilno, ker da doma zanju ni bilo nobenih izgledov za večjo spopolnitev in da proti njima ne morejo ničesar podvzeti, ker nista navzoča. Lahko bi ju samo črtali iz seznama članstva, kar da sta pa že pravzaprav sama storila.

Radi takega stališča ŠD Ljubljana v

zadevi nevrnitve Palmetove in Lajovic je sedaj nastal doma pri komunističnih vik in krik. Oficielna Zveza za drsanje in hokej na ledu LRS, ki je seveda na liniji pravoverne komunistične politike, je imela sejo ter je v ljubljanskih kom. dnevnikih dala objaviti naslednjo svojo odločitev:

1. Najodločneje obsojamo zahrbtnost, neiskrenost in izdajstvo Lajovica in Palmetove, ki sta poteptala svojo nacionalno čast, oblatila ime športnikov naše socialistične domovine in podlo prodala svoje znanje, pridobljeno z vsestransko podporo naših delovnih ljudi.

2. Obenem obsojamo ŠD Ljubljana, da za korak Lajovica in Palmetove ni našlo drugih besed in ukrepov, kot samo črtanje iz seznama članstva.

3. Marko Lajovic in Silva Palmetova sta doživljenjsko diskvalificirana in izključena iz vrst športnikov nove Jugoslavije.

4. Odvzeti so jima vsi naslovi, ki sta jih prejela v športnih vrstah.

Radi te "kazni" komunistične Zveze za drsanje in hokej na ledu se Palmetova in Lajovic pač nista niti malo razburjala, ker sta v svobodnem svetu.

Po poročilih sta Palmetova in Lajovic sklenila s podjetjem Karla Schaeferja v Monakovem enoletno pogodbo in bosta verjetno s tem podjetjem odpotovala v Južno Ameriko.

Titovci znova popisujejo begunce. V zvezi z Rankovičevno kampanjo, da bi se vrnilo čim več beguncem domov, da bi jih imeli doma lepo "na varnem" in da ne bi mogli več v svobodnem svetu razkrinkavati laži titovih plačanih propagandistov, hodijo doma Oznovci okoli ljudi, ki imajo koga kot begunca v svetu. Poizvedujejo za njihove naslove, da jih potem sporočajo titovim poslanštvom v različnih deželah, ki jim nato pošilja pisma, da se lahko vrnejo domov. Svojece begunce pa tudi prisilijo, da morajo sami pisati pisma svojim dragim v svet in jih vabiti domov, kjer da jih "služba in zaposlitev že čakata." V zadnjem času so Oznovci hodili po hišah posebno po Primorskem in so popisovali vse begunce, ki so pobegnili v Italijo.

Na Rankovičev poziv jug. beguncem po svetu, da se lahko na državne stroške vrnejo domov, se je odzvalo njegovemu vabilu po poročilu inf. biltena "Hrvatski Dom" do 10. februarja t. l. samo 50 ljudi. Po istem viru pa je samo v decembru 1951 pobegnilo iz Jugoslavije: V Trst 45 ljudi, v Italijo 118, v Avstrijo 180 in v Grčijo 82. Skupno torej 425 ljudi. Koliko jih je pobegnilo v kominformistične države pa sploh ni znano.

Umrl so. V Ljubljani: Karel Kalin, biv. predsednik in član Zelenjadarske zadruge v Trnovem, Frančiška Buh, roj. Krisper, M. Kavčič, Štefa Strojnik, Anuška Dermota, Alojzija Premrov, roj. Zavrtanik, Alojzij Wall, Ana Kalčič, trg. poslovodkinja, Franc Vurnik, Pepca Molan, Ivanka Jaklič, roj. Arko, vdova pisateljica in učiteljica v p., Ivanka Sajovic, roj. Korošec, Franc Pirš, kolarški mojster, Oskar Kuret, knjigovodja v p., Serafina Dacar, učiteljica osnovne šole in Jožefa Srakar, upok. Tobačne tovarne

na Viču, Berta Silvester, roj. Cotič, vdova po Radoslavu Silvestru v Vipavi, Antonija Potočar na Viču, Anton Jeraj, delavec v opekarni "Bobovk" pri Kranju (... "podlegel zlečinski roki"), Antonija Potočar, roj. Brancelj v Borovnici, Marija Fraiseger, roj. Erjavac v Št. Vidu, Luigia Pele, roj. Sgubin, upok. nameščenka Soc. zavoda v Flumecello v Italiji, Franc Huber, biv. trgovec Kočevju, sed. komercialist mestnega trgov. podjetja "Trgopromet" v Kočevju, Avgustina Pratinemer v Bjelovaru, Mihael Verdnik, uslužbenec tovarne usnja v Šoštanju, Florijan Kolenc in Irči vasi, Ivan Müller, pos. in gostilničar v Črnomlju, Rudolf Knez v Žirovnici, Franc Rakovšek, drž. upokojenec na Bledu, Zinka Kolšek, roj. Mandelj v Šmartnem pri Litiji, Anton Hribar, čevljarški mojster v Litiji, Jospina Stare v Kamniku, Davorin Majcen, prof. v p. v Mariboru, Karol Nebec, delavec Tobačne tovarne v Babni gorici, Janez Sojer iz Podgorice pri Ljubljani in Ivanka Vidic, roj. Sevnikar v Želečah.

Koncem maja v Sloveniji burja, mraz, slana in sneg. Poročila iz Slovenije na vajajo novo nesrečo, ki je zadela slovenske kraje. Koncem maja je namreč za močnim deževjem nastopila burja z močnim mrazom, slano in ponekod tudi s snegom. O tem smo kratko sicer že po

ročali, sedaj smo pa dobili na razpolago točnejše podatke ter jih radi zanimivosti objavljamo. Tako pripoveduje stari očeanec iz Litije, da so tam imeli tako vreme leta 1889. Lefos je moral koncem maja nositi še kožuh in je koso klepal v njem, ker ga je tako močno zeblo. Dne 20. maja je namreč na grebenih na Sv. Gori, Kumu in Jančah med deževjem naletaval sneg. Prav tako na Novi gori nad Sv. Križem. V številnih hribovskih vaseh so imeli močno slano, ki je uničila lepo obetajoče sadje. Na Tirni pod Sv. Goro je slana uničila vse orehe. Slana je močno prizadela tudi kraje v Dravski dolini, na Ptujskem in Dravskem polju, po Slovenskih goricah in v Pesniški dolini ter je nežno rastlinje popolnoma izgela. Dravinjsko dolino je slana čisto pobelila, pravtako dolino ob Ličnici ter področje med Bočem in Pohorjem. Fižol, koruza in delno povrtnina je popolnoma uničena. Mraz in slana sta povzročila veliko škodo tudi v vseh ostalih slovenskih krajih. Ponekod je letošnji vinski pridelek popolnoma uničen. Vsled slane so bili prizadeti tudi hmeljski nasadi v Savinjski dolini, povsod pa tudi sadno drevje.

Ljudje so tem bolj pobiti, ker je letos doma vse tako lepo kazalo, sedaj je pa vse upanje, da si bodo z dobrim pridelkom malo opomogli, uničeno.

Slovinci v Argentini

Buenos Aires

Odbor Društva Slovencev poziva vse Slovence, člane in nečlane DS, da se v čim večjem številu udeležijo proslave srebrnomašniškega jubileja g. župnika Janeza Hladnika, ki bo 29. t. m. v Lanusu.

USTANOVITEV SLOVENSKEGA ČASNIKARSKEGA DRUŠTVA V BUENOS AIRESU

Po daljših pripravah je bil v soboto 29. maja t. l. v Buenos Airesu ustanovljen občni zbor Slovenskega časnikarskega društva. Na njem je bil izvoljen naslednji odbor: Predsednik Ruda Jurčec, podpredsednik Janko Hafner, tajnik Pavle Rant, blagajnik Pavle Fajdiga, odbornik dr. Tine Debeljak. V nazd. odboru sta dr. Ivan Ahčin in France Kremžar, v razsodišču pa Joško Krošelj.

Namen Slovenskega časnikarskega društva je zbrati slovenske nekomunistične časnikarje v emigraciji, pospeševati tovariške vezi in podpirati strokovno delovanje članov, nuditi medsebojno pomoč, stanovsko in socialno, gojiti zveze s podobnimi drugimi organizacijami in mednarodnimi zvezami ter vzdrževati in ohranjati zveze z drugimi emigrantskimi društvi.

Ker bi rad odbor čimprej izvedel I. redni občni zbor, je vsem slovenskim nekomunističnim časnikarjem v emigraciji, za katere je imel naslove, poslal vabila za vstop v Slovensko časnikarsko društvo, vse ostale pa, za katere nima naslov pa naproša, da kar sami pošlje pristopnice na naslov predsednika Slovenskega časnikarskega društva Rudo Jurčeca, Olazabal 2338, Buenos Aires, Argentina.

Na občnem zboru Slov. dekliške organizacije v nedeljo dne 8. junija t. l. je bila izvoljena za predsednico gđc. Kati

ca Kovač, za podpredsednico gđc. Martina Maček, za tajnico gđc. Vera Kolkaj in ga blagajničarko gđc. Francka Strah.

OSEBNE NOVICE

Družinska sreča. V družini g. Ivana Rodeta in njegove gospe Ane, roj. Moder, se je rodila hčerka, ki je pri krstu dobila ime Anica. Srečnim staršem naše čestitke!

Lanus

Slovenski dan v Lanusu

V nedeljo dne 29. junija, na praznik sv. Petra in Pavla bo slovenski Lanus praznoval poseben praznik, na katerega že danes vabi vse rojake.

Ta dan bo g. župnik Janez Hladnik slavil 25. letnico svojega mašništva.

Slovesnost srebrne maše bo ob 10.30 uri dopoldne v cerkvi sv. Jožefa. Po maši bo družabni dan z asadom in priložnostnim kulturnim sporedom. Po končanem kosilu ob 14. uri bo uprizoritev igre Rožni venci in pozdravne čestitke srebrnomašniku g. Janezu Hladniku.

Vstopnina: za asado in prireditve \$ 6.—, za samo prireditve \$ 2.—.

Vstopnice se dobe v društveni pisarni na Victor Martínez 50, na Paternalu pri sestrah, V. Villa Devoto pri Cotičevih (Av. Fr. Beiro 5388), na Avellanedi pri Šerugi in v vseh krajih, kjer je slovenska maša po končanem svetem opravilu.

V nedeljo, 15. t. m. bo ob pol petih popoldne po popoldanski cerkveni pobožnosti vzgojni sestanek. Na sporedu so deklaracije, pevске točke, otroški prizor in vzgojno predavanje. Lepo vabljeni vsi!

Prosvetno predavanje in ustanovitev krajevnega odbora Društva Slovencev v Lanusu sta privabila lepo število zavernih slovenskih mož in fantov v nedeljo 8. junija v povečano cerkveno dvo-

Društvo Slovencev

g. Janezu Hladniku

G. župnik J. Hladnik praznuje letos več jubilejev: 25. letnico mature, 25. letnico mašništva in petdesetletnico rojstva ter 16. letnico svojega plodnosnega delovanja kot slovenski izseljenki duhovnik med Slovenci v Argentini.

Njegove zasluge za slovenske stare in posebej še za nove naseljence, žrtve komunističnega nasilja v stari domovini, so izredne.

Slovesna proslava srebrnomašniškega jubileja g. Janeza Hladnika bo dne 29. junija t. l. v Lanusu.

Društvo Slovencev, katerega častni predsednik je g. Hladnik od ustanovitve, je v zahvalo g. Hladniku za njegovo požrtvovalno delo za novonaseljence, sklicalo izredno sejo odbora v sredo dne 4. junija t. l. Nanjo so prišli vsi odborniki Društva Slovencev ter so prisrčno pozdravili v svoji sredini g. Hladnika, ki se je odzval povabilu, da prisostvuje tej seji.

Sejo je začel predsednik Društva Slovencev g. Miloš Stare.

Zahvalil se je g. Hladniku, da se je odzval povabilu, nato pa se je v svojem govoru spominjal težke poti, ki jo je moral opraviti g. Hladnik od tedaj, ko je prišel v Argentino. Bila je polna požrtvovalnosti, a tudi uspehov. Njegovo delovanje v Argentini je razdelil nekako v 3 dobe. Prva, ko je deloval kot izseljenki duhovnik med slov. naseljenici v Argentini. Druga se je začela tedaj, ko je izposloval pri predsedniku republike generalu Peronu dovolitev za prihod 10.000 slovenskih beguncem v Argentino. V obeh teh dobah je bil g. Janez človek izredne požrtvovalnosti ter je napravil brez števila potov in posredovanj in dobrih del za Slovence, katere neizmerno ljubi, bolj kot marsikdo drugi.

Zatem je prišel na 3. dobo njegovega delovanja, ko se je preselil v Lanus, kjer po njegovi zamisli nastaja slovensko naselje in kjer iz nič raste nova fara, za katero se g. Hladnik žrtvuje kot pravi misionar. G. Hladniku se je najiskreneje zahvalil v imenu odbora DS in vseh Slovencev za njegovo požrtvovalno delo.

G. Hladnik se je vidno ginjen zahvalil za tople pozdravne besede predsednika DS g. Stareta ter je naglašal, da je ves čas vršil le svojo dolžnost, katero je kot izseljenki duhovnik in kot Slovenec z veseljem izpolnjeval.

Predsednik DS g. Stare je nato zaključil sejo, odborniki DS pa so z g. Hladnikom preživeli prijateljski večer ter z izrednim zanimanjem poslušali duhovite prikaze raznih dogodkov in dogodivščin iz delovanja g. Janeza med Slovenci v Argentini.

rano v Lanusu. Sestanek je vodil g. Jože Rome, Besedo je dal takoj g. Marijanu Maroltu, ki je imel tretje in zaključno predavanje o slovenski zgodovini. Splošna želja je bila naj bi predavatelj obdelal tudi najnovjšo dobo slovenske zgodovine, t. j. od leta 1918 dalje. Za tem se je ustanovil krajevni odbor društva Slovencev v Lanusu. Izvoljen je bil petčlanski odbor, ki je prevzel nase naloge za kulturni, socialni in gospodarski dvig Slovencev v Lanusu.

Tito pripravlja spremembo ustave za uirditev svoje komunistične diktature

Tito pripravlja spremembo ustave v svojem pašaluku. Ustava v diktaturi sicer ne pomeni nič. Kos papirja je, ki se malo lepše ali malo slabše bere in včasih uporablja kot pretveza za diktatorjeve želje in namene. Prav zato je težko reči kaj je nagnilo jugoslovanske komuniste, da se sedaj, ko tiče v vodovju stisk do vratu, pečajo z ustavnim vprašanjem.

Najbrže pa ne bomo daleč od resnice, če kar rečemo, da titovci hočejo utrditi svojo diktaturo na znotraj in pripraviti zopet nekaj propagandnega kiča za zunanji trg. Kaže, da bodo to napravili.

Komunistični listi pišejo, da je zakonodajni odbor pripravil predlog za spremembo ustave in da naj bi ta predlog prišel že v juniju ali juliju v razpravo in na glasovanje v Narodni Skupščini.

Po dosedanjih vesteh naj bi bile glavne spremembe v najvišjih telesi državne zakonodaje in uprave. Doslej je država imela dve zakonodajni telesi Dom Narodov in Zvezni Svet. Obe zbornici sta bili izvoljeni v direktnem glasovanju vseh volilcev v državi. Na vsakih 50.000

državljanov je bil voljen po en poslanec za Zvezni Svet, vsaka republika je dala po 30 poslancev v Dom Narodov, iz Vodovine jih je bilo pa 20 in iz Kosmeta 15. Po novem predlogu bi Dom Narodov odpadel. Namesto te politične druge zbornice predvideva načrt nekako socialno - gospodarsko zbornico "Svet proizvajalcev", ki se bo bavil samo z gospodarskimi vprašanji. Dom proizvajalcev bo imel v gospodarstvu in finančah veto pravico napram politični zbornici. Članov "Sveta proizvajalcev" pa ne bodo volili pri splošnih volitvah, ampak naj bi jih imenovale Strokovne Zveze delavstva v proizvodnji, prometu in trgovini, oziroma razdeljevanju blaga.

Tudi politična zbornica ne bo več voljena. Po načrtu naj bi bili poslanci določeni potom okrajnih in mestnih odborov. Neposredne volitve bi torej popolnoma odpadle. Na vsakih 60.000 prebivalcev pride po načrtu en član politične federalne zbornice.

Podoben način imenovanja članov republiških parlamentov in vlad odpravlja

tudi tam neposredne volitve. Državlani bodo torej mogli neposredno voliti samo še najnižje organe po občinah in mestnih, morda tudi okrajnih zastopih.

Tiste posebne dolžnosti, ki jih je na papirju doslej imel Dom Narodov, namreč urejevanje odnosov med posameznimi republikami in republikam federalni upravi, naj bi po načrtu prešle na nekaj ustavnih sodni dvor. Parlament vsake republike bo poslal po enega zastopnika v to ustanovo.

Potemtakem naj bi po načrtu komunistična Jugoslavija imela tele zakonodajne organe.

Politično zbornico, ki jo bodo sestavljali poslanci imenovani po Krajevnih in Mestnih Odborih.

Gospodarsko zbornico, v katero bodo imenovani zastopniki stanovskih ali strokovnih zvez proizvajalcev.

Ustavno in upravno sodišče, v katero bo vsak republiški parlament imenoval po enega zastopnika.

Tudi dosedanjo vlad Federativne Republike Jugoslavije načrt odpravlja in jo nadomesti z novo. Vrhovna upravna oblast po načrtu prehaja na Predsedništvo Ljudske Republike Jugoslavije. To predsedništvo voli naroda skupščina

izmed svojih članov. Predsednik predsedništva je ob enem predsednik federativne republike, vrhovni poveljnik vojnih sil vse države in predsednik vrhovne uprave.

V sedanjih razmerah se praktično to pravi, da bo Tito tudi po pisani besedi ustave postal vsemogočni vladar: predsednik republike, predsednik vlade in vrhovni poveljnik vojnih sil.

Federalna vlada bo namesto dosedanjih ministrov imela šefe z bolj ponižnim imenom tajniki. Načrt predvideva tajnika za zunanje zadeve, za notranje stvari, za vojsko, za finance in predsednike odborov za socialno politiko, za zdravstvo, za vzgojo, za znanost in kulturno in za gospodarstvo.

Načrt nanovo uvaja tudi ljudsko glasovanje (referendum), ki ga odredi predsedništvo po sklepu skupščine.

Kolikor moremo torej doslej vedeti ima novi načrt tele značilnosti: neposredne volitve so odpravljene za vse vrhovne zakonodajne in upravne organe. Tudi republiški zastopniki bodo bodoče imenovani in ne več izvoljeni neposredno od naroda.

Načrt nima nikakih določil o političnih svoboščinah. Nikjer ni nobene bese-

de o možnosti več političnih strank. Komunistična stranka ostane tudi vnaprej edina dovoljena politična organizacija, ki se skriva za imenom Ljudska Fronta. Komunistična diktatura pa postane nekoliko bolj očita, ker so neposredne volitve v glavnem odpravljene. Slej ko prej bo Politbiro določal državno politiko in gospodarstvo, centralni odbor komunistične partije bo dajal ukaze, vsi federalni in republiški organi pa jih bodo izvrševali.

Tito bo torej na znotraj utrdil svojo oblast, če jo je še mogoče utrditi, na zunan pa bo oznanjal, da je odpravljena ustava po sovjetskem vzorcu in uvedena nova, ki ima predsednika nalik ameriški predsedniku in uvaja celo ljudsko glasovanje nalik demokraciji švicarske konfederacije.

Dejansko pa se ne bo spremenilo nič. Z novo ustavo ne bo Tito pridobil niti enega človeka in njegova vlada se bo oslanjala na tajno in javno policijo dokler bo šlo in bo propadla tisto uro, ko to ne bo več mogoče. Zapad se ne bo dal več veliko varati z novimi papirji, le komunistični sopotniki bodo imeli zopet nekaj prilike pisati o "spremembah" v Jugoslaviji.

SLOVENCJI PO SVETU

Belgija

Slovenski begunec Dimitrij Jeruc, ki študira v Louvainu, pripravlja za izdajo svoje pesmi z naslovom "Večerne pesmi."

Nemčija

V Gladbecku na Vestfalskem sta praznovala Jožef Dobravec, dolgoletni predsednik društva sv. Barbare, in njegova

soproga Frančiška srebrno poroko. Pri slovenski maši je imel župnik Tensundern slovenski nagovor. Na Dobravčevem domu je bila nato 2 dni svatba, na katero je bilo povabljenih veliko gostov. Župnik Tensundern je v svojem govoru naglašal velike zasluge, ki si jih je priboril Dobravec kot predsednik društva sv. Barbare za slovenske rudarje. Na svatbi sta nastopala tudi 2 pevka zbor in sicer slovenski in nemški.

Goriški "Katoliški Glas" o Koledarju-Zborniku Svobodne Slovenije za leto 1952

V zadnji številki "Svobodne Slovenije" smo poročali, da je goriški "Katoliški glas" objavil laskavo oceno o Tineta Debeljaka najnovejši pesnitvi "Poljub" in o Koledarju - Zborniku Svobodne Slovenije za leto 1952. Zadnjič smo objavili oceno pesniške zbirke "Poljub", danes pa prinašamo v odlomkih mnenje kritika T. V. o Koledarju-Zborniku Slovenije za 1952.

Za Koledar-Zbornik pravi, da je to že četrti koledar, kar jih je izdala "Svo-

bodna Slovenija", a kot zbornik drugi, nato pa nadaljuje: "Že obseg (256 strani) in format pričata, da so se kulturni delavci v tujni zares uveljavili. Pomen tega zbornika vidim zlasti v člankih in razpravah, ki prinašajo mnogo novega gradiva za spoznavanje slovenske zgodovine zadnjih deset let. Dogodki iz tega časa so nam danes sicer še precej živo pred očmi, a vedno bolj bledejo. Ako očitvidci in poznavalci ne zapisejo in objavijo, kar vedo, se bo marsi-

kaj pozabilo. Prav pa je, da se ta razburkani čas resnično in kritično ovetli od vseh strani, da se poda o njem prava, objektivna slika. So namreč na delu sile, ki zgodovinsko resnico sistematično pačijo in potvarjajo. Omenim naj samo Sačetovo skrupulacijo, ki ne zasluži, da bi človek z njim zakuril peč, ki pa vendar meša glave nerazsodnim ljudem." Zatem našteva članke, ki spadajo v to vrsto ter med drugim pravi za članek o begunskem šolstvu na Koroškem in v Italiji, da je "odličan dokument tvorne sile in življenske volje slovenske politične emigracije." Prav tako ima pohvalne besede za vse ostale prispevke v koledarju, Končno omenja leposlovje ter pravi:

"Vrednost koledarja močno dvignejo izvirne ilustracije slovenskih slikarjev Kramolca, Remčeve, Skebeta, Gorazda in Snoja".

Svoje poročilo pa zaključuje z naslednjo ugotovitvijo:

"Ko odložiš to knjigo in jo začneš primerjati z neužitnim literarnim žaganjem, ki ga nudi publicistika pod rdečo diktaturo v Sloveniji, se popolnoma in do kraja zaveš, da je resnično znanstveno in umetniško delo možno le v svobodni. Zato naj Slovenci sežejo po tej vsebinsko bogati knjigi!"

Planinska zveza Slovenije je pripravila v svoji založbi nov turistični zemljevid, ki prikazuje v merilu 1: 75.000 vse glavne dele Zahodnih in Vzhodnih Julijskih Alp od Breškega Jalovca do Blegaske in od Kanalske pa Zgoranje Savske doline do Cerkena in njegovih hribov. Priredili so ga prof. dr. V. Bohinjec, prof. Fr. Planina, docent Malovrh C. in dipl. ekonomist J. Planina.

Marsikdo še ne ve...

...da imajo Eskimi, ki žive okoli Severnega tečaja, od vseh človeških ras največje možgane.

...da možgani, kadar močno delujejo, postanejo težji, tako pri človeku, kakor pri živali.

...da oko dojenčka v prvih mesecih zaznava vse predmete postavljene na glavo, prav tako kakor fotografska leča.

...da malokateri žival zaznava barve, pač pa vidi samo črno-belo, kakor mi v nebarvnem filmu. Prav tako vidijo vse predmete samo v ploskvah ter samo iz izkustva poznajo vogale in okrogline predmetov.

Instituto de Idiomas GUALEGUAYCHU 2404.

Slovenski, castellano, angleški, latinski, francoski, nemški in italijanski jezik se poučujejo po \$ 20.— mesečno.

Imprenta: Dorrego 1102. T. E. 54-4644. Bs. Aires

dla trpka nejevolja in mu začela risati ostrejšo potezo v obraz.

Hudika, da si le more misliti kaj takega o meni! Zakaj bi mi ne mogla verjeti, če pa sem ji pisal črno na belem, da jo imam rad? Saj nisem baraba!...

Kar s pestjo je udaril po mizi, da je kozareček visoko odskočil in se prevrnil.

A takoj ga je začelo obhajati blažje čustvo in skušal je deklia razumeti. Seveda, preklemano, ko pa so ti zlodjevi fantalini danes taki! Bučmani, samo za zabavo plendrajto za dekleti in jih opihujejo, resno pa nobeden ne misli! Saj!... Prav ima deklia, čisto prav, in pamen je! In prav zato mi še bolj ugaja! Matic mu hoče dokazati, da ni tak kolimpre. Bo že videla Tončka — in lahko ga bo vesela! Res, to pa lahko reče!...

Pred njim je stal natakari in ga vprašujoče gledal. Maticev udarec po mizi ga je priklical.

"Una copita más?"

"Bueno... Sí..."

Natakari je odhitel k točilnici in se hitro vrnil s polno čašico. Matic ga je v dušku zvrnil, potem pa bral dalje.

"Zato pa mi z dejanjem in pred vsem dokazi svojo ljubezen, da bom vedela, da te niso same besede! Glej, Matic, za menoj lazi tisti zoprni Blaže — saj ga poznaš. Kako rada bi se ga otrsela, tega potegona, pa nobena beseda nič ne izda. Ti me ga reši, Matic! Večkrat si predstavljam, da sem kakor sveta Marjeta, o kateri se bere, da jo je odnesel zmaj v svoj brlog in jo noč in dan stražil pred njim. Revica pa je čakala junaka, da bi jo rešil. Pa je prišel sam sveti Jurij in zmaja ugnal. Tudi ti bodi tak junak, Matic! Uženi Blažeta, tega zmaja, pa boš za nagrado mene dobil za nevesto! Veš kaj, pridi v nedeljo popoldne

V globoki žalosti sporočava sorodnikom, prijateljem in znancom, da so dne 14. maja 1952 v 77. letu svoje starosti za vedno zatisnili svoje trudne oči naša predobra mama

Frančiška Luskar, roj. Manček

K večnemu počitku so jih položili na domače pokopališče v Št. Vidu na Planini (pri Sevnici) dne 16. maja.

Vaša tako vroča želja, da bi še enkrat videli zbrane vse svoje otroke, kolikor jih je še po vojni vihri ostalo, se Vam, žal, ni mogla izpolniti. Naj se Vam izpolni vsaj želja, ki ste jo v zadnjem pismu izrazili: "Rada bi mirno spala, ker sem tako trudna, a ne morem". Za vse Vaše trpljenje in nepopisljivo ljubezen naj Vam bo Bog obilen plačnik!

Žalujoča:

sin Franci in soproga Katica, roj. Vedenik
v imenu ostalega sorodstva

Malargüe (Mendoza-Argentina); Santa Rosa (California-USA); Kamen na Koroškem; Št. Vid na Planini; Celje; Sv. Pavel v Savinjski dolini; Tržišče na Dolenjskem.

OBVESTILA

"VREDNOTE"

Izšla je 3. in 4. številka revije "Vrednote" kot zaključni zvezek prvega letnika. Naročniki jo te dni prejema po pošti, ostalim je pa revija na razpolago na Victor Martinez 50, v papirnici Santa Julija, Victor Martinez 39 in v "Casa Boyu", Olazabal 2336.

Naročnike lepo prosimo, da poravnajo zaostalo naročnino.

Socialno-organizacijski tečaj Družabne pravde bo v ponedeljek, 16. junija t. l. točno ob pol osmi uri zvečer v prostorih Društva Slovencev na Victor Martinez 50. Predava univ. prof. g. dr. Ivan Ahčin.

V Sloveniji je bil nedavno stavljen v obrat daljnovid Ljubljana-Velenje. Daljnovid ima 110.000 voltov napetosti in 65 km dolžine ter služi za prenos električne energije med dravskim, savskim in soškim elektroenergetskim bazenom.

CERKVENI OGLASNIK

TELOVSKA PROCESIJA ZA SLOVENCE bo v nedeljo, 15. junija t. l. v cerkvi Marije Pomočnice kristjanov v Don Boscovem zavodu v Ramos Mejia. Sv. maša ob 10.30 uri, nato oslovesna procesija.

Na praznik sv. Petra in Pavla, v nedeljo dne 29. t. m., bo proslavila nova župnija Marije Pomagaj v Quilmesu, kjer je za župnika g. Franc Glavač, svoje prvo proščenje. G. župnik Glavač vabi rojake, da se te farne slovesnosti udeležijo. Dohod: iz Constitución se vzame kolektiv Expreso La Plata — via Sarandí v ulici Garay in se izstopi na Ayda. Calchaqu Km 22,5, tik pred cerkvijo; iz Plaza Miserere (Once) se vzame kolektiv Rio de la Plata in se izstopi kakor pri prejšnjem; z vlakom je možno iti do Florencio Varela s Constitución, s postaje Florencio Varela pa s kolektivom Halcón ki ima dvakrat številko 1, in se izstopi prav tako pred cerkvijo.

"CASA BOYU" — urarna in zlatarna OLAZABAL 2336

pol kvadre od Cabilda 2300

NAKUP ZLATNINE IN UR JE STVAR ZAUPANJA — ZATO KUPUJTE SAMO PRI ZANESLJIVI IN SLOVENSKI TVRDKI PO IZJEMNIH CENAH VAM NUDIMO:

poročni prstani, 18 krt zlato, par ..... \$ 180.—
uhani v 18 krt zlato ..... „ 42.—
damska zapestna ura posebno lepe izdelave z garancijo ..... „ 145.—
krasna zlata damska zapestna ura, Anker s 15 rubini z zapestnico, vse iz masivnega 18 krt zlata in obložena z bague rubini, s triletno garancijo ..... „ 1450.—

ENKRATNA, POSEBNA PRILOŽNOST:

"OMEGA", zapestna, avtomatična, s fosforescirajočo številčnico, samo en komad ..... „ 1150.—

VSA ZLATARSKA IN URARSKA POPRAVILA — strokovno in hitro. Ob sobotah in nedeljah se lahko naše stranke zgledajo tudi v našem stanovanju, ki je v isti hiši v prvem nadstropju dto 5, to je Olazabal 2338 dto 5.

Vse šolske potrebščine: zvezke raznih vrst, svinčnike, birome svinčnike, nalivna peresa, navadna peresa, risalni papir, ravnila, barvice, barvne svinčnike, tintnike, radirke.

Rožne vence raznih vrst, od preprostih do najfinejših, primernih za darilo.

Kipe, podobice, svetinje, podobice.

Vam nudi po zmernih cenah

SANTERIA y PAPELERIA "SANTA JULIA"
Victor Martínez 39, Buenos Aires

Sprejemamo naročila za živilske pakete, ki se pošiljajo iz skladišč v Trstu in pridejo v 20 dneh.

Pošiljajo se paketi po 5, 10, 15 in 20 kg. Seznam predmeta je na razpolago v trgovini SANTA JULIA, Victor Martínez 39, Bs. Aires.

TRANSITO

CANGALLO 439 — Oficina 602, T. E. 34-9185, od 9.—18. ure
V domovino Vam v razmeroma kratkem času pošljemo cenene živilske pakete.

No. 16	\$ 90.—	No. 35	\$ 85.—
2 kg svinjske masti		0,5 kg surove kave	
2 kg prekajene slanine		8,5 kg sladkorja	
No. 17	\$ 100.—	No. 36	\$ 130.—
1 kg surove kave		1,5 kg surove kave	
3 kg svinjske masti		7,5 kg sladkorja	
No. 18	\$ 100.—	No. 38	\$ 140.—
4,5 kg sladkorja		1,5 kg surove kave	
4,5 kg riža		5,5 kg sladkorja	
		1,5 kg svinjske masti	

SLOVENSKI ODER

priređi 6. julija Schillerjevo dramo

KOVARSTVO IN LJUBEZEN

COSQUIN 65

LINERS

Predprodaja vstopnic na Alvarado 350, Telefon 658-0827, R. Mejia

JO-VAR

M M M

(ali Matajevega Matica Matic)

PRELJUBA TONČKA

"Preljubi Matic!"

"Preden ti nadalje pišem, te najprej čez hribe in doline, a ker tu hribov ni, čez širno ravan, čez Munro, Florido, Ballester in Lurdes, čez Ciudadelo in Ramos Mejio in vse kraje tja do San Justa prav lepo pozdravljam, in ti sporočam, da sem tvoje prelepe pisemce z največjim veseljem prejel."

Z največjim veseljem!... O, preljubi Matic, si že na konju! Sadika se je prijel!... Že rase!...

"Vedela sem, da ne čakam zaman in da bo nekega dne naš poštar s tvojim pisemcem potrkal na naša vrata. Kako nestrpno sem ga že pričakovala! Koliko krat sem si na skrivaj brisala solze, ko sem videla poštarja iti mimo hiše, ne da bi se ustavil. Ali je res moj ljubi Matic pozabil name? sem si mislila in se bala. Pa v dnu hrepenečega srca mi je vendarle telo živo upanje, da mi prisiže nekoč zarja tistega veselega dne, ki bo oznanil mojo srečo. In nisem se varala!..."

Ne veš, ljubi Matic, kako od tistega koncerta dalje, zmirom, noč in dan, mislim samo nato! In le po enem hrepenim: da bi se čimprej spet mogla zazreti v tvoje čarobne oči, v tvoj lep in prikupni obraz in tvojo ponosno postavbo! Tako globoko si se zarasel v moje ubogo srce, da se mi zdi, da bi izkravelo, če bi te karkoli hotelo iztrgati iz njega... Oh Matic, ko bi ti vedel, kako mi je hudo pri misli, da boš mogoče ti pozabil

name!... Koliko noči sem že prejkala, da mi je bilo zglavje vse mokro od solz, ko mi je takale bridka misel silila v glavo...

Zato pa si lahko misliš, ljubi Matic, kako me je vzradostilo tvoje drago pisemce, v katerem mi zagotavljaš svojo vročo ljubezen! Od veselja in sreče bi bila skoraj ponorela, prav res — se nič ne lažem! Ves dan sem prepevala ko ptičica v gaju in če bi imela perutnice, bi poletela ko drobnji škrjanček pod nebo in žgoleda, žgoleda v neizmerni sreči!... Dež je padal včeraj pri nas, kot bi lilo iz škafa — v San Justo mogoče ni deževalo — meni pa se je zdelo, ko da pomladno sonce sije in vse okrog mene rožice cveto!...

Ko pa sem sinoči malo k sebi prišla in začela vso stvar resneje premišljati, pa se mi je naselila neznaná tuga in skrb v srce: Kaj če se moj Matic le šali in ne misli zaresno?... Ne smeš mi zameriti, dragi Matic, saj veš, kakšni so fantje dandanes! Mogoče, da ti nisi tak? Oj, kako srečna bi bila, če bi z gotovostjo vedela, da res tako misliš, kakor mi pišeš! Potem bi se mi zdelo, ko da sem že v raju in prav rada bi se ti tiho približala, pa ti ljubko zašepetala na uho: Matic, ljubim te!... In nobene ovire ni bilo več, da bi za vse življenje postala tvoja zvesta družica!..."

Srečen, presrečen smehljalj, ki je dolejš Maticu širil ustnice, mu je počasi plahnel z obraza. V srce se mu je prikra-

"Oh, Tončka, ko bi ti vedela, kakšno veselje si mi napravila!"...

Še in še je bral pismo, kot bi se ga hotel na pamet naučiti. Ko pa je vendar tako nebeško lepo! Da ga zna, Tončka tako lepo zložiti! Ti presneti deklia, kdo bi si mislil!... Seve, ko pa ga ji je srce samo narekovalo... Saj pravijo, da ljubezen pesnike dela!

Pogoji, ki mu jih je stavila Tončka v dokaz njegove ljubezni, so se mu zdeli zdaj sami po sebi razumljivi in pametni, čeprav se jih je prvi hip nekoliko ustrašil. Jasno, na koga pa naj se deklia obrne v svoji stiski, da jo reši vsiljivega ophovača, če ne nanj, ki jo tako goreče ljubi in tudi on njo? In s tem bo ubil dve muhi na en mah: rešil bo sebe in njo ljubega napotnjeka, istočasno pa ji pred vsem svetom dokaže, kako jo ima rad. Sicer je Blaže hrust in robavs, a tudi Matic ni od muh! Saj je z Matajevine doma! Tako mu bo pripeljal, da jo bo mesec dni nosil, — Maticeva pest je trda! Ne enkrat je vse Zaplance ugnal, ko se je ženil pri Mancijah...

Edino drugi pogoj — tisti salamenski 'poljub' mu še dela skrbi. Prekvato, raj bi se z desetimi Blažeti stebel! Nikoli še ni poljubil kake ženske — nemara kdaj svojo mater in še to kot otrok... Zdaj pa naj bi deklia kar vpriča vseh? — No, ko bi bilo to kje na samem, bi se navsezadnje še ne branil, vsaj pri Tončki ne! Tako pa... Pa že mora, ko tako hoče... Prekvat deklia! Seveda, ženska je... Bržkone želi, da bi ji tudi z nežnostjo dokazal svojo ljubezen, ne le z grobstvo... da bodo vsi videli, da se ne zna samo tepsti!... Ne, deklia ni neumem!

Pa naj bo. Njej na ljubo! Za Tončko stori vse!...

"Mož!... Una copita mas! Doble!"—